

**museum van
boijmans beuningen**

**zichtbaar in de stad
en verderop**

**Museum Boijmans
Van Beuningen
Zichtbaar in de stad
en verderop**

- 4 Boijmans in de Klas**
- 6 Boijmans bij de Buren**
- 8 Boijmans Internationaal**
- 9 Boijmans op Zuid**

Boijmans Zichtbaar tijdens de renovatie

Museum Boijmans Van Beuningen gaat renoveren. Vanaf januari 2019 zal het museum haar deuren in het Museumpark -gefaseerd- moeten gaan sluiten om de asbestsanering en renovatie uit te laten voeren. Op 1 juni 2019 eindigt de laatste expositie. Het museum in het Museumpark wordt dus gesloten. De sluiting raakt de continuïteit, de legitimatie van de museumorganisatie en de reputatie van het museum hard. Het museum pleit er dan ook voor om de periode van volledige sluiting tot een minimum te beperken.

Voor de periode van sluiting heeft het museum een programma opgesteld waarmee de collectie zichtbaar blijft in Rotterdam en daarbuiten. Met een inhoudelijk en educatief programma wil het museum bovendien vormgeven aan een toekomstgerichte inhoudelijke vernieuwing van het museum. Het programma *Boijmans Zichtbaar* rust op vier pijlers:

- *Boijmans in de Klas*
- *Boijmans bij de Buren*
- *Boijmans Internationaal*
- *Boijmans op Zuid*

Boijmans bij de Buren trapt af in januari 2019 en duurt tot de opening van het Depot in het voorjaar van 2021. *Boijmans in de Klas* loopt van september 2019 tot de opening van het Depot. *Boijmans Internationaal* is een continu programma, waarbij het onderdeel *The Best of Boijmans* naar verwachting tot tenminste 2024 kan doorlopen. *Boijmans op Zuid* wordt gestart als tijdelijk project in 2020 gedurende de periode dat het museum is gesloten. Boijmans streeft echter naar een permanente vorm voor *Boijmans op Zuid*.

Het tijdelijke programma wordt op dit moment getoetst op financiële haalbaarheid. Immers, het museum ziet bij sluiting een inkomstenderving van ca. € 3,5 mln. (entreebewijs, museum- en horecaomzet etc.) tegemoet. In de komende weken en maanden wordt duidelijk welke financiële bijdragen van derden het museum voor de vier pijlers van het programma kan verwachten.

Boijmans in de Klas

Boijmans heeft veel ervaring in het primair onderwijs: sinds 2008 zijn er op twee scholen cultuurcoaches, museumdocenten die op scholen wekelijks lessen over de collectie en het museum verzorgen en driemaal per jaar naar het museum komen. Ongeveer 250 leerlingen maken via de cultuurcoach gedurende hun hele basisschooltijd intensief kennis met het museum. Daarnaast ontwikkelde het museum van 2013-2016 in nauwe samenwerking met twee basisscholen het Boijmans Taal- en rekenprogramma, waarmee we het kijken naar kunst verbinden aan de verschillende leerdoelen binnen het onderwijs. Dergelijke intensieve programma's hebben voor leerlingen grote meerwaarde ten opzichte van een eenmalig museumbezoek met de klas.

Uitgangspunt voor *Boijmans in de Klas* is dat er gedurende de (gedeeltelijke) sluiting van het museum voor schoolgroepen van zowel primair als voortgezet onderwijs een doorlopend passend aanbod wordt aangeboden. De collectie van het museum wordt zichtbaar, bekend en levendig gehouden onder schoolgroepen. In plaats dat de scholen naar het museum toe komen, komt het museum naar de scholen toe. Met kennis en expertise op het gebied van de museale collectie en kunsteducatie, verzorgt het museum lessen op scholen in (de regio) Rotterdam. Scholen kunnen een museumdocent in de klas boeken als alternatief voor een museumbezoek of een langere serie kunstlessen aan de hand van collectiestukken uit het museum, al dan niet uitgebreid met museumbezoek.

Met *Boijmans in de Klas* heeft het museum de intentie om meer uit kunstlessen te halen. Het museum gaat actief naar scholen toe om zo bij te dragen aan de inhoud van het onderwijs en de kennismaking van Rotterdamse kinderen met het museum te stimuleren. In plaats van een jarenlange verbinding met de school, met veertig contacturen per jaar, bieden we kortere trajecten van samenwerking tussen museum en school, variërend van een enkele les in de klas tot een lessenreeks met de collectie van het museum als uitgangspunt.

Doelen hierbij zijn:

- Voorkomen dat een nieuwe generatie Rotterdammertjes opgroeit zonder dat ze het museum als een eigen plek hebben leren kennen.
- Gedurende de loop van het project jaarlijks meer scholen en groepen bereiken; in totaal 5500- 6000 leerlingen van het primair onderwijs, 3500 leerlingen van het voortgezet onderwijs en 2000 mbo studenten.
- Verdieping van de kennismaking met het museum door verhoging van het gemiddeld aantal contacturen per leerling (per jaar) naar circa 2,5.
- Van de deelnemende scholen van *Boijmans in de Klas* is 75% gevestigd in Rotterdam.
- Bestaande relaties continueren/intensiveren en nieuwe relaties/samenwerkingen aangaan.
- Als museum een betekenisvolle rol spelen in de (vakoverstijgende) vormgeving van het onderwijs.

Ten behoeve van de lessen in de klas wordt een onderwijscollectie samengesteld, soms met originelen, soms ook met hoogwaardige reproducties. Deze kunnen worden geprojecteerd, maar bijvoorbeeld ook bestaan uit designvoorwerpen. Denk hierbij aan kwalitatief hoogwaardige reproducties en technieken als 3D geprinte replica's, VR of 360 graden opnamen, die de kunstwerken op een hoogwaardige manier kunnen vertonen.

Ten behoeve van *Boijmans in de Klas* wordt een team van freelance museumdocenten getraind om de lessen te geven. Daarnaast worden docentendagen en docenten-trainingen als onderdeel van *Boijmans in de Klas* aangeboden. Afhankelijk van de (tijdelijke) locaties waar het museum in de komende jaren programmeert wordt museumbezoek als onderdeel van lesreeksen *Boijmans in de Klas* opgenomen.

Primair onderwijs

- Vier lessenseries voor primair onderwijs (een per doelgroep: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8) door een museumdocent. Deze kunnen ook gegeven worden zonder museumbezoek (als dat tijdelijk niet mogelijk is).
- Acht losse lessen voor in de klas (minimaal 2 per doelgroep: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8) die gegeven worden door een museumdocent.

Voortgezet onderwijs

- Afhankelijk van de behoefte circa 6 losse lessen voor in de klas (minimaal 1 per niveau/leerjaar) die gegeven kunnen worden door een museumdocent of door de eigen docent. Te denken valt aan meer theoretische/ kunstbeschouwende (-kunstgeschiedenis/ beeldend eindexamen) lessen maar ook aan activerende lessen met workshops.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Vertaling van de museumles 'van KIJKEN naar ZIEN' voor in de klas waarin studenten worden getraind in het kritisch kijken en denken.
- Design/vormgevingsles voor mbo-ontwerp opleidingen.

De inhoudelijke en financiële haalbaarheid van *Boijmans in de Klas* wordt samen met het educatieve netwerk van het museum nader onderzocht. Hierbij wordt ook de aanname getoetst dat scholen een museumdocent in de klas een goed (tijdelijk) alternatief voor museumbezoek vinden. Het museum heeft aan de haalbaarheid van het project twee randvoorwaarden verbonden:

- Lessen moeten betaalbaar zijn voor scholen maar tegelijkertijd minimaal kostendekkend voor het museum.
- De lessen in de klas worden gegeven en aangeboden in regio Rotterdam (circa max 30 minuten reistijd), daarbuiten kan het alleen tegen extra vergoeding.

Het project start in maart 2019 en loopt tot en met augustus 2021 (einde schooljaar 2020-2021). Het bestrijkt de periode waarin het museum (gedeeltelijk) sluit voor renovatie. Naar verwachting zal Depot Museum Boijmans Van Beuningen openen in voorjaar 2021. Het project *Boijmans in de Klas* stopt dan. De bevindingen van *Boijmans in de Klas* worden meegenomen in het onderwijsaanbod dat voor het Depot wordt ontwikkeld. Binnen het project *Boijmans in de Klas* wordt in aanloop naar de opening van het Depot ook 'depot-lessenserie' ontwikkeld.

Boijmans bij de Buren

Het idee voor *Boijmans bij de Buren* is ontstaan in overleg met Stichting Droom & Daad. *Boijmans bij de Buren* is een collectief project geworden van zeven buurmusea en Museum Boijmans Van Beuningen. De burens van Boijmans slaan de handen ineen om in de periode vanaf de renovatie van het museum tot aan de opening van het Depot de internationale topcollectie, die grotendeels eigendom is van de stad Rotterdam, zichtbaar te houden voor een breed publiek.

De zeven deelnemende musea hebben elk een “eigen” plan ontwikkeld om bekende en minder bekende stukken uit de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen te presenteren. Hierdoor zal niet alleen de collectie zichtbaar blijven voor het publiek, maar zullen de werken ook vanuit nieuwe invalshoeken worden gepresenteerd en worden interessante en verrassende verbanden gelegd met de collecties van de betrokken musea. Gezamenlijk is een aanvraag voor financiële ondersteuning bij Stichting Droom & Daad gedaan. Op 5 september jl. heeft het bestuur van Droom en Daad een positief besluit genomen over de ondersteuning van *Boijmans bij de Buren*.

Kunsthal

De Kunsthal zal vier presentaties maken met stukken uit de collectie van het Boijmans. In 2019 presenteert het twee tentoonstellingen met werken uit het prentenkabinet en een tentoonstelling over landschappen in relatie tot meteorologische gegevens en hedendaagse klimaatvraagstukken. In 2020 is de wens om in de Kunsthal een topstukken tentoonstelling te laten zien met werk van o.a. Jeroen Bosch, Pieter Bruegel, Rembrandt van Rijn, Pieter Saenredam, René Magritte, Salvador Dalí, Max Beckmann, Hella Jongerius, Tejo Remy en Wieki Somers. Deze tentoonstelling is nog onder voorbehoud. Het idee is om het onder de titel *The Best of Boijmans* door te laten reizen naar musea wereldwijd (zie ook *Boijmans Internationaal*). Verdere uitwerking moet nog tussen Boijmans en Kunsthal besproken worden. Periode: 2019 (gehele jaar) en september 2020 t/m januari 2021.

Chabot Museum

Het Chabot Museum zal in 2019 en 2020 twee tentoonstellingen organiseren met collectiestukken. In 2019 zal een tentoonstelling over de Branding in Rotterdam en het Bauhaus te zien zijn en in 2020 een tentoonstelling over het internationaal expressionisme. In de periode tussen beide tentoonstellingen in zullen ook enkele werken uit de collectie in het Chabot Museum te zien zijn.

Voor de eerste tentoonstelling zullen werken uitgeleend worden van onder andere Jan Toorop, Wassily Kandinsky, Paul Klee en Piet Mondriaan. Voor de tweede tentoonstelling zullen werken van Vincent van Gogh, Claude Monet, Edward Munch, Pablo Picasso, Herman Kruidenier en Kees van Dongen uitgeleend worden.

Periode: maart t/m september 2019 en februari t/m september 2020.

Stedelijk Museum Schiedam

Het Stedelijk Museum Schiedam wil een jaar lang het werk *Grey, orange on maroon, nr. 8* van Mark Rothko tentoonstellen en de mogelijkheid bieden hierbij een filosofisch gesprek te voeren met speciaal getrainde educatoren. Periode: februari 2019 t/m februari 2020.

Museum Rotterdam

Museum Rotterdam gaat Rotterdamse kunstenaarsrekwisieten en levensverhalen van de 17de t/m de 21ste eeuw laten zien onder de titel ‘Ateliergeheimen’.

Belangrijke werken: Hendrik Sorgh, Willem Kalf, Pieter de Hooch, George Breitner en Kees van Dongen.

Periode: oktober 2019 t/m februari 2020.

Wereldmuseum

Het Wereldmuseum gaat ensembles maken van werken uit de collectie van Boijmans en de eigen collectie, zodanig dat de stukken zich, net als de wereldstad Rotterdam zelf, laten lezen als dynamische kruispunten van wereldgeschiedenissen, waarbij de mobiliteit van mensen, kunstenaars, ambachtslieden, voorwerpen en ideeën zichtbaar worden gemaakt.

Belangrijke werken: o.a. Herman Doomer (Tulpenkabinet), Balthasar van der Ast, Samuel van Hoogstraten, Abraham van den Tempel, Joseph Beuys, A.R. Penck en Rob Scholte.

Periode juli 2019 t/m januari 2021.

Maritiem Museum Rotterdam

Het Maritiem Museum Rotterdam gaat vanaf het derde kwartaal 2020 een tentoonstelling met maritieme meesterstukken van de 16de eeuw tot heden uit de collectie van Boijmans laten zien, aangevuld met hun eigen collectie.

In het Maritiem Museum Rotterdam zal onder andere werk van Willem van de Velde, Adam Willaerts, Jacob van Strij, Charles-François Daubigny, Paul Signac, Bas Jan Ader en Guido van der Werve tentoongesteld worden.

Periode: september 2020 t/m september 2022.

Belasting & Douane Museum

Het Belasting & Douane Museum gaat een presentatie maken met de zilvercollectie. In de presentatie worden zilveren voorwerpen met Nederlandse belasting- en essayeursmerken en schilderijen tentoongesteld en wordt het zilver getoond in al zijn glorie. Een selectie van zilver en zilvergerelateerde schilderijen uit ons museum wordt samengebracht met relevante stukken uit de Waarborgcollectie van het Belasting & Douane Museum.

Aan het Belasting & Douane Museum wordt o.a. werk van Salomon Koninck (schilderij) en zilver uit de 18de en 19de eeuw uitgeleend.

Periode: april 2019 t/m september 2021.

Boijmans Internationaal

Tijdens de sluiting van het museum is het programma *Boijmans Internationaal* één van de speerpunten van het museumbeleid om de collectie en het museum zichtbaar te houden voor een groot internationaal publiek. Met deze internationale tentoonstellingen die door BVB Collections worden uitgevoerd, werkt het museum aan het internationale profiel van Rotterdam en aan zijn reputatie als top 50 museum van de wereld.

De komende jaren zullen uit het standaard BVB Collectionsprogramma tentoonstellingen worden aangeboden aan musea zonder bruikleen positie (met fee), naast de *The Best of Boijmans* tentoonstellingen waarvoor een klein aantal topmusea is benaderd (zonder fee, want eigenaar van een collectie waarvan Boijmans graag leent). De wens is om jaarlijks minimaal 1 BVB Collections tentoonstelling te houden, naast een *The Best of Boijmans* tentoonstelling bij voorkeur in de zomermaanden.

De tentoonstellingen uit het standaard BVB Collections programma

BVB Collections werkt voor deze tentoonstellingen via werving van venues door middel van een brochure met zogenaamde inlegkaternen waarin het aanbod van tentoonstellingen wordt getoond. De volgende tentoonstellingen zijn inmiddels ontwikkeld:

1. A Journey through Seventeenth Century Holland
2. New Horizons. Redefining the Landscape
3. A Surreal Shock
4. A Hundred Years of Dutch Design
5. Notion Motion
6. Dutch Domestic Life in the Seventeenth Century
7. Rembrandt the Etcher

In voorbereiding:

8. The Life of a Master Forger: Han van Meegeren's Fake Vermeers
9. Longing for Luxury. Lifestyles and Conspicuous Consumption in the Seventeenth Century
10. Pure Studio Ceramics. Highlights from MBVB's Collection of European Studio Ceramics

Tentoonstellingsconcept in ontwikkeling:

11. Dutch Views (werktitel)
12. Fantastic Art (werktitel)
13. Moderne en hedendaagse kunst uit de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen

Tentoonstellingen *The Best of Boijmans*

De tweede soort tentoonstellingen voor de komende jaren zijn de zogenaamde *The Best of Boijmans* tentoonstellingen. Hiervoor is een aantal buitenlandse topmusea benaderd. Met de Kunsthall en het Rijksmuseum heeft overleg plaats over start (Kunsthall) en eindpunt (Rijksmuseum) van de internationale tournee van *The Best of Boijmans* in de periode 2021-2024. De tentoonstellingen laten het DNA van het museum zien: wat is typisch Boijmans en moet door iedereen gekend zijn? De museumcollectie heeft een divers karakter, zo ook de musea die zullen worden benaderd. Dit heeft tot gevolg dat op verschillende locaties, een iets andere selectie in inhoud en omvang te zien zal zijn. Wel wordt ernaar gestreefd een kerncollectie samen te stellen die overal getoond kan worden.

De planning is als volgt:

Venue Kunsthall Rotterdam: najaar/winter 2020-2021 (onder voorbehoud)

Internationale venues: 2021-2024 (onder voorbehoud: The Getty Museum, The Metropolitan NY, National Gallery Londen, National Gallery Washington US, Prado Museum)

Venue Rijksmuseum Amsterdam: 2024

Voor deze internationale venues is inmiddels een aparte presentatiebrochure gemaakt met een selectie van 45 werken die de breedte en het karakter van de collectie toont.

Boijmans op Zuid

Wanneer het museum 2019 de deuren aan het museumpark sluit, staat het als instituut niet stil. In tegendeel: er wordt hard gewerkt aan vernieuwing. Ten eerste aan de realisatie en opening van Depot Boijmans Van Beuningen, waarmee de notie over het verzamelen en bewaren van publiek bezit voorgoed zal veranderen. Ten tweede aan *Boijmans op Zuid*. Het werken op, met, voor en door Zuid en het openen van een – al dan niet tijdelijke – locatie van Museum Boijmans Van Beuningen – in Rotterdam Zuid. Dit biedt kansen om de publieke rol van het museum opnieuw te bezien, te toetsen, te testen en verder te ontwikkelen. Boijmans wil er leren werken met het nieuwe, jonge publiek, *Boijmans op Zuid* is gericht op de gebruiker en wil hen vertrouwd maken met het museum. Hier kan het museum nieuwe participatie modellen uitwerken. *Boijmans op Zuid* is een proeftuin voor het jonge Boijmans en de kennismaking met zijn diverse, jonge publiek.

Aanwezigheid in een gebied van de stad waar cultuurbezoek voor veel mensen geen vanzelfsprekendheid is, is uitdagend. Tegelijkertijd biedt het ongekende mogelijkheden voor samenwerkingsverbanden met scholen, maatschappelijke organisaties, buurtbewoners en jonge creatieven in de stad die het museum met een frisse blik nieuwe energie kunnen bieden. Het museum fungeert op die plek meer dan ooit als een batterij: het laadt zich op met de energie van de stad, en geeft energie terug in de vorm van een museumprogramma, een ontmoetingsplek en een plek voor creatieve productie.

Met *Boijmans op Zuid* richt het museum zich in eerste plaats op een nieuw publiek: de bezoeker die de komende veertig jaar naar het museum zal komen. Dat zijn de bewoners van Rotterdam Zuid, met wortels overal ter wereld, met daarbij nadruk op jong volwassenen, gezinnen en kinderen. De vernieuwende programmering in een uitdagende omgeving zal ook de aandacht vangen van de (Internationale) kunstliefhebber. *Boijmans op Zuid* is sterk gedreven door de wens van het museum om buiten zijn historisch gegroeide kaders te stappen, vanuit eigen tradities nieuwe wegen te verkennen.

Uitgangspunten:

- Het *Boijmans op Zuid* museum is geen kopie van het museum in Noord. De identiteit van Zuid, met haar relatief jonge en diverse bevolking is het vertrekpunt. Het museum past zijn programma en benadering daarop aan, met behoud van kwaliteit.
- Buurtbewoners, scholen, kunstenaars, maatschappelijke en culturele organisaties zijn betrokken bij de ontwikkeling van *Boijmans op Zuid*. Kunstenaars werken op locatie met mensen uit de wijk.
- *Boijmans op Zuid* is geven en nemen; halen en brengen. Het museum brengt kennis en de collectie mee naar Zuid, en experimenteert met nieuwe kennis en perspectieven.
- De ervaring en kennis die het museum op doet met *Boijmans op Zuid* zijn van invloed op het collectiebeleid en tentoonstellingsprogramma in Noord.
- De vorm van *Boijmans op Zuid* ontstaat door de programmering en de wisselwerking met de bewoners van Zuid.
- *Boijmans op Zuid* is laagdrempelig, gericht op de niet-ervaren kunstrijker. Kunsthistorische kennis is niet belangrijk voor de kwaliteit van een bezoek en er is geen financiële drempel voor bezoek.
- *Boijmans op Zuid* betekent werkgelegenheid voor mensen uit de wijk.

Museale ervaring

- Kunst vertegenwoordigd (vaste) waarden. Het museum wil mensen de kans geven gehecht te raken aan kunstwerken en aan de plek.
- Kernwaarden zijn “kritisch kijken” en “de kunst van het kijken”. Het museum biedt mensen de kans om met een andere blik of met nieuwe perspectieven te kijken naar kunst en de collectie. Er is niet zoiets als een ‘officiële’ mening.
- Kunst wordt gepresenteerd vanuit het makerschap, een vak, de kunstenaar aan het werk.

Open ontmoetings- en verblijfplek

- Het museum vervult op Zuid de rol van een ‘junction manager’. Het verbindt verschillende mensen en denkwijzen en laat zien hoe die naast elkaar (kunnen) bestaan.
- Het museum deelt zijn ruimtes en de sleutel; is gastvrij voor de lokale creatieve scenes in productieruimte en programma.

Depot Boijmans Van Beuningen

Depot Boijmans Van Beuningen opent in de lente van 2021 de deuren voor het publiek. Een primeur: het Depot is het eerste depot ter wereld dat toegang biedt tot een complete collectie, zónder tussenkomst van een conservator. De dynamiek van het depot is een andere dan die van het museum: hier worden geen tentoonstellingen gemaakt, maar kan het publiek – zelfstandig of met een gids – grasduinen tussen 70.000 kunstobjecten. Ze kunnen ook meekijken met herkomstonderzoek, conservering en restauratie.

